

Aanvullend onderzoek locatie

Opdrachtgever
Referentie

Gemeente Steenwijkerland

2011. Aanvullend onderzoek locatie
. A&W-notitie 1831. Altenburg & Wymenga ecologisch
onderzoek, Feanwâlden.**Projectcode**
Status
Datum
Projectleider
Autorisatie

1831vho.11

Definitief

20 oktober 2011

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Stikstofdepositie	3
3. Vleermuizen	5
Literatuur	6

Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv

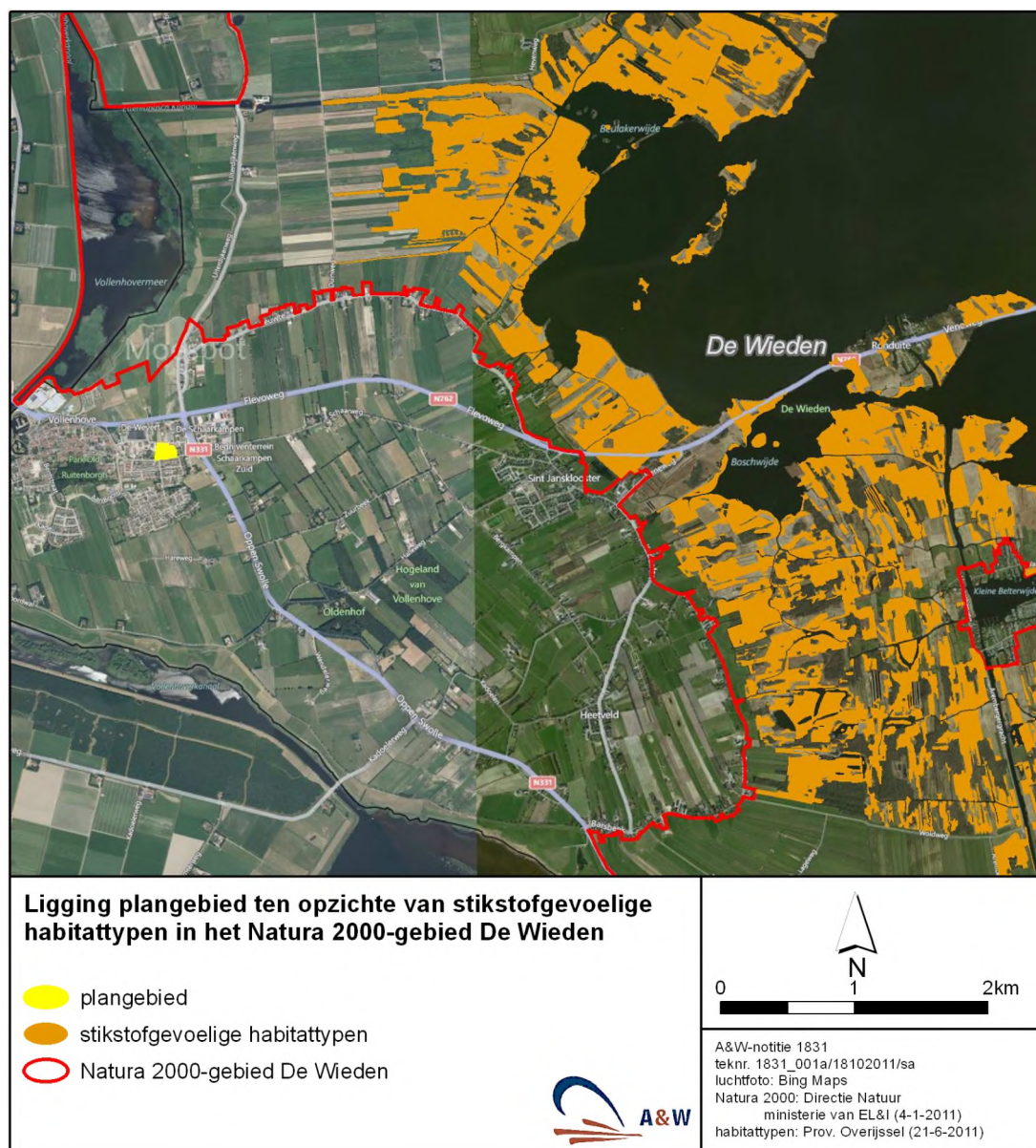
Suderwei 2

Postbus 32, 9269 ZR Feanwâlden

tel. , fax

email

website: www.altwym.nl

Figuur 1.

De ligging van het plangebied ten opzichte van het Natura 2000-gebied De Wieden en de stikstofgevoelige habitattypen met instandhoudingsdoelstellingen die binnen dat gebied aanwezig zijn.

1. Inleiding

De gemeente Steenwijkerland houdt zich bezig met het wijzigen van een bestemmingsplan om ontwikkelingen mogelijk te maken op de locatie [REDACTED] aan de Weg van Rollecate in Vollenhove (zie plangebied figuur 1). Deze ontwikkelingen betreffen de inrichting van 9 kavels (totale oppervlakte van ongeveer 1,2 ha) met een bedrijfs- of woon-werkfunctie.

In het kader van de voorbereiding zijn de plannen door Royal Haskoning getoetst aan de ecologische wet- en regelgeving (Schoppers 2011). Deze toetsing bestond uit een Ecoscan en een Voortoets (Natuurbeschermingswet 1998). Eén van de conclusies was, dat aanvullend onderzoek/ nadere informatie nodig was ten aanzien van twee aspecten. Deze aspecten zijn stikstofdepositie en vleermuizen. De gemeente Steenwijkerland heeft Altenburg & Wymenga opdracht verleend dit onderzoek uit te voeren. In deze notitie worden de resultaten van het onderzoek gepresenteerd.

In opdracht van de gemeente Steenwijkerland is in 2011 eerder een onderzoek uitgevoerd naar de effecten van een toename van de verkeersintensiteit op de stikstofdepositie in de omgeving (Van der Hut *et al.* 2011). Dit onderzoek is een belangrijke bron geweest bij het tot stand komen van deze notitie.

Altenburg & Wymenga presenteert in deze notitie de resultaten van een onafhankelijk ecologisch onderzoek. Het onderzoek spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het onderhavige plan of een bepaalde ontwikkeling. Landschappelijke, archeologische of cultuurhistorische waarden komen niet aan de orde. Aan deze ecologische beoordeling kunnen geen rechten worden ontleend.

2. Stikstofdepositie

Uit de door Royal Haskoning uitgevoerde Voortoets is gebleken dat zonder nadere analyse significant negatieve effecten als gevolg van een veranderde stikstofdepositie door een toename van de verkeersintensiteit niet kunnen worden uitgesloten (Schoppers 2011). Hieronder wordt nader bepaald wat de effecten zijn van de verandering van de stikstofdepositie door de verwachte toename van de verkeersbewegingen door de ontwikkelingen op de locatie [REDACTED] op de instandhoudingsdoelstellingen van stikstofgevoelige habitattypen in het Natura 2000-gebied De Wieden.

De stikstofgevoelige habitattypen in De Wieden zijn kranswierwateren, vochtige heide, blauwgrasland, trilveen, veenmosrietland, galigaanmoeras en veenbossen (tabel 1). De zogenoemde kritische depositiewaarde – waarbij effecten kunnen optreden – variëren van 700 tot 1.300 mol per ha per jaar voor de afzonderlijke stikstofgevoelige habitattypen van De Wieden (tabel 1). In figuur 1 is de ligging van deze stikstofgevoelige habitattypen ten opzichte van het plangebied weergegeven. Hierbij zijn alle habitattypen samengenomen, omdat het detailniveau van de ligging van de afzonderlijke typen niet goed zichtbaar zou zijn. Om bij de onderhavige beoordeling wel de mogelijkheid te hebben om op specifieke habitattypen in te kunnen gaan, is in tabel 1 tevens de kortste afstand tot het betreffende habitatype opgenomen.

Stikstof komt beschikbaar via het oppervlaktewater, door atmosferische depositie en door bodemprocessen. De atmosferische depositie is in De Wieden de belangrijkste bron van stikstof voor de terrestrische vegetaties. Daarom zijn kranswierwateren in deze beoordeling van eventuele veranderingen van atmosferische stikstofdepositie minder van belang.

Atmosferische depositie van stikstof is in hoofdzaak afkomstig van uitstoot door verkeer en industrie (stikstofoxiden) en ammoniakuitstoot door de landbouw. De stikstofdepositie in De Wieden is voor 21% afkomstig van agrarische bronnen (stal en opslag) binnen een straal van tien kilometer. De rest van de depositie komt uit de rest van Nederland of uit het buitenland.

Tabel 1.

Habitattypen met instandhoudingsdoelen voor het Natura 2000-gebied De Wieden, die gevoelig zijn voor stikstofdepositie. Opgenomen zijn de kritische depositiewaarden opgenomen in Bal et al 2007 (geciteerd in [redacted] et al. 2008) en in het werkdocument Natura 2000-beheerplan Weerribben-Wieden (Provincie Overijssel 2009). Tevens is per habitatype de kortste afstand tot het plangebied opgenomen.

Habitat-type	Korte omschrijving	Kritische depositiewaarde (mol N / ha, jaar) Van Dobben & Van Hinsberg 2008	Kortste afstand tot het plangebied (m)
H3140	Kranswierwateren	2.100	5.018
H4010	Vochtige heide	1.300	1.821
H6410	Blauwgrasland	1.100	4.093
H7140a	Trilveen	1.200	4.003
H7140b	Veenmosrietland	700	2.235
H7210	Galigaanmoeras	1.100	2.589
H91D0	Veenbos	1.800	2.194

Uit onderzoek naar de bijdrage van wegen aan stikstofdepositie blijkt dat het effect afneemt naarmate de afstand tot de weg groter wordt. Aangenomen wordt dat buiten een afstand van 1 km de achtergrondconcentratie overheerst (Rijkswaterstaat in Provincie Overijssel 2009). Bij berekeningen aan het verloop van emissies langs de A8 in het Oostzanerveld bleek de bijdrage in het open landschap op een afstand van 200 meter reeds verwaarloosbaar ten opzichte van de achtergrondwaarden (Boddeke et al. 2006 in [redacted] et al. 2009). Hieruit blijkt dat de effectafstand van stikstofemissie langs wegen mogelijk varieert van 200 tot 1.000 m.

Het dichtstbijzijnde stikstofgevoelige habitatype (H4010 Vochtige heide) ligt op een afstand van minimaal 1.821 m van het plangebied. Deze afstand is ruimschoots meer dan de effectafstand. In deze tabel is te zien dat de overige stikstofgevoelige habitattypen op nog grotere afstand van het plangebied liggen. Omdat de toename van de verkeersbewegingen niet alleen betrekking heeft op het plangebied, maar ook op de wegen rond Vollenhove, zijn telgegevens opgevraagd bij de gemeente Steenwijkerland. De verwachte toename van het aantal verkeersbewegingen in de directe omgeving van het plangebied is 239 motorvoertuigen per dag (Wolterink 2011). De belangrijkste wegen van en naar Vollenhove zijn de N331 richting Marknesse, de N331 naar Zwartsluis, de N352 naar Kraggenburg en de N762 richting Giethoorn. Het aantal verkeersbewegingen per dag op deze wegen is respectievelijk 6800, 4000, 3700 en 3800 (Royal Haskoning 2010). Wanneer de toename van de verkeersbewegingen door de ontwikkeling op locatie [redacted] evenredig wordt verdeeld, leidt dat per weg tot een toename van 1,3 %. Van deze wegen is de N762 de enige die binnen de effectafstand van stikstofgevoelige habitattypen ligt.

Gemiddeld genomen is de bijdrage van wegverkeer aan de achtergronddepositie in Overijssel 5,8% (cijfers voor 2010; Velders et al. 2011). De herkomst van stikstofdepositie binnen Natura 2000-gebieden in Overijssel betreft voor 4% industrie en verkeer binnen Overijssel ([redacted] et al. 2008). Dit kengetal (4%) is gebruikt om de ordegrootte te bepalen van de bijdrage van lokaal verkeer in de totale stikstofdepositie. Een toename van de verkeersbewegingen van 1,3% leidt dan lokaal tot een toename van de bijdrage van 4% x 1,3% = 0,052%.

In de significantie handreiking van LNV (steunpunt Natura-2000, leidraad significantie, juli 2009) wordt over de meetbaarheid van effecten het volgende gesteld: *‘Verlagingen die kleiner zijn dan de eenheden waarin de kwaliteit van het habitatype of het leefgebied is uitgedrukt, worden beschouwd als niet meetbaar en daarmee per definitie niet significant’*. In dit geval ligt het depositieniveau rond 1.000 mol/ha/jaar. De berekende toename zal dan 0,52 mol/ha,jaar zijn, zodat rekening geen gehouden hoeft te worden met meetbare gevolgen voor de stikstofdepositie.

De toename van de verkeersbewegingen als gevolg van de ontwikkelingen op de locatie [REDACTED] zal daarom niet leiden tot een meetbaar hogere stikstofdepositie op de stikstofgevoelige habitattypen in De Wieden. Hieruit volgt dat geen sprake is van een kans op een (significant) negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van de stikstofgevoelige habitattypen van het Natura 2000-gebied De Wieden.

3. Vleermuizen

In de Ecoscan werd ten aanzien van vleermuizen gesteld, dat er een beperkt negatief effect kan optreden door een toename van lichtuitstraling op een mogelijk aanwezige foerageer- en vliegroute langs de randen van het plangebied (Schoppers 2011). Tevens werd geadviseerd de mogelijke lichtuitstraling te minimaliseren door het gebruik van lampen die het licht zoveel mogelijk naar beneden richten en het overdag uitvoeren van de werkzaamheden. Indien geen maatregelen zouden worden getroffen en deze niet zouden worden opgenomen in het bestemmingsplan, dan zou aanvullend vleermuisonderzoek noodzakelijk zijn.

Ten aanzien van dit aspect zou toegevoegd kunnen worden dat de functie van de randen van het plangebied als vliegroute beperkt zijn. Dit ligt in het feit dat er in de huidige situatie al sprake is van straatverlichting en doordat langs de randen weinig doorlopende begeleidende elementen aanwezig zijn, zoals bomenrijen en huizenblokken. Bovendien zijn in de directe omgeving van het plangebied voldoende alternatieve potentiële vliegroutes voor vleermuizen aanwezig langs andere straten in en langs de bebouwde kom. Om deze redenen kan onzes inziens worden geconcludeerd, dat de functionele leefomgeving van in de omgeving aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen ten aanzien van vliegroutes blijft gewaarborgd. Ten aanzien van foerageergebied kan aan de bevindingen van uit de Ecoscan worden toegevoegd, dat binnen de actieradius van de mogelijk aanwezige vleermuissoorten voldoende alternatief en kwalitatief beter foerageergebied beschikbaar is. Om deze reden kan ook ten aanzien van foerageergebied geconcludeerd, dat de functionele leefomgeving van in de omgeving aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen blijft gewaarborgd. In de Ecoscan werd geconcludeerd dat in het plangebied geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn (Schoppers 2011). Uit het bovenstaande volgt, dat bij de uitvoering van de plannen niet in strijd met de Flora- en faunawet wordt gehandeld ten aanzien van vleermuizen.

Literatuur

Gies, T.J.A., J. Kros, J.C. Voogd & R. Smidt 2008. Effectiviteit ammoniakmaatregelen in en rondom de Natura 2000-gebieden in de provincie Overijssel. Alterra-rapport 1682, Wageningen.

Hille Ris Lambers, I., F. Brekelmans, R. Lensink & G.F.J. Smit 2008. Bestaand gebruik van rijksin-frastructuur en Natura 2000-gebieden. Verkenning van effecten van rijkswegen, spoorwegen en rijkskanalen als gevolg van bestaand gebruik, beheer en onderhoud en autonome ontwikkeling. Rap-port 07-124 Bureau Waardenburg bv, Culemborg.

Hut, R.M.G. van der, A. Brenninkmeijer, E.W. de Vries & O.Stoker 2011. Natuurtoets Bestemmingsplan Zuidelijke Kernen Steenwijkerland. A&W- rapport 1631. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.

Provincie Overijssel 2009. Werkdocument Natura 2000 De Wieden & De Weerribben 2009-2015. Versie 12 augustus 2009. Zwolle.

Royal Haskoning 2010. Verkeersplan gemeente Steenwijkerland. Projectnummer 9V2169.A0. Royal Haskoning, Steenwijk.

Schoppers, E. 2011. Ecoscan en Voortoets locatie Siebrand te Vollenhove. Projectnummer 9W0908.01. Royal Haskoning, Steenwijk.

Velders, G.J.M., J.M.M. Aben, B.A. Jimmink, E. van der Swaluw & W.J. de Vries 2010. Grootschalige concentratie- en depositiekaarten Nederland. Rapportage 2011. RIVM Rapport 680362001/2011.

Wolterink, E. 2011. Planschaderisicoanalyse locatie Siebrand. Projectnummer 9W0908.01. Royal Haskoning, Steenwijk.